

Dilemmaet om bly i genanvendt PVC

I december 2022 skal EUs medlemslande i det såkaldte REACH-udvalg stemme om en forordning, der vil tillade genanvendelse af blyholdigt PVC. Det forventes at forslaget vedtages. Efterfølgende skal EU-Parlamentet stemme om forslaget. Diskussionen om hvorvidt det er miljømæssigt forsvarligt at genanvende blyholdigt PVC-affald har gennem flere år været genstand for stor opmærksomhed. For at give et overblik over problematikken har vi udgivet følgende notat, der forsøger at give svar på de mest stillede spørgsmål om bly i PVC.

? Bly er et giftigt stof uden nogen nedre grænser for skadelige virkninger. Hvad er argumentet for at et sådant stof skal recirkuleres i samfundet?

PVC-industrien i EU udfasede bly i 2015, og der bliver således ikke markedsført nye blyholdige PVC-produkter i EU af europæiske virksomheder. Det anslås, at der grundet PVC-produkternes generelle lange holdbarhed i de kommende årtier vil opstå op mod 200 millioner tons PVC-affald, der kan indeholde bly. Dette affald skal håndteres på en forsvarlig måde, og her har EUs kemikalieagentur ECHA vurderet, at genanvendelse i særlige applikationer såsom inderkerne i vinduesprofiler eller midterlag i kloakrør er den bedste løsning med mindst risiko for mennesker og miljø.¹

? Hvorfor stemte EU-Parlamentet i 2020 imod EU-Kommissionens forslag om, at det fortsat skal være muligt at genanvende det blyholdige PVC-affald?

Parlamentet stemte nej, fordi et flertal af parlamentarikerne mente, at genanvendelse af blyholdigt PVC går imod princippet om et såkaldt *non-toxic environment*, hvor miljøfarlige stoffer ikke må recirkuleres. EUs kemikalieagentur ECHA har imidlertid vurderet, at genanvendelse giver den mindste blyforurening. Alternativerne er enten forbrænding eller deponi af PVC-affaldet, og her vil eksponeringen af bly til biosfæren være højere.² Det er blevet foreslået, at det blyholdige PVC-affald skal deponeres på samme måde som man i dag deponerer affald fra atomkraftværker. Denne løsning kan dog ikke siges at være hverken praktisk eller økonomisk mulig.

Hvad er argumenterne for, at EU-Parlamentet skal stemme ja denne gang?

EU-Kommissionen har imødegået Parlamentets indvendinger på en række kritiske punkter, hvoraf de tre vigtigste er:³

- Blyindholdet i genanvendt PVC sænkes fra 2% til 1,5%
- Blyholdigt PVC må kun genanvendes i en ti-årig periode frem for 15 år
- Krav om genanvendelse i lukket kredsløb (vindue-til-vindue og rør-til-rør)

Herudover har Kommissionen imødegået Parlamentets kritik ved at igangsætte en såkaldt *undersøgelse* af PVC. Undersøgelsens resultat vil danne grundlag for en beslutning om, hvorvidt Kommissionen vil bede EUs kemikalieagentur ECHA om at udarbejde et egentligt *begrænsningsforslag* for PVC.

Kommer det til at betyde noget for den import af blyholdige PVC-produkter, som finder sted fra tredjelande, hvis Parlamentet stemmer nej igen?

Det er vigtigt at understrege, at forslaget både omhandler et forbud mod import af blyholdige PVC-produkter fra tredjelande og en regulering af blyindholdet i genanvendt PVC.

EU-Kommissionen vurderer, at der sker en stigende import af blyholdige PVC-artikler fra tredjelande. Falder forslaget vil det betyde, at denne import vil fortsætte. Det anslås at 90% af den blyforurening, der knytter sig til PVC i EU kommer fra importerede artikler.⁴

PVC kan genanvendes 8 til 10 gange. Det betyder vel i praksis at den blyholdige PVC på et eller andet tidspunkt alligevel skal deponeres eller forbrændes? Er det ikke bedre at deponere affaldet en gang for alle i stedet for at sprede det, når det først er indsamlet?

Klima- og biodiversitetskrisen fordrer, at materialer der allerede er produceret, udnyttes maksimalt. I dag genanvendes 800.000 tons PVC om året, hvoraf en stor del er blyholdigt. Blyholdigt genanvendt PVC erstatter nyproduceret PVC, og forbydes genanvendelsen vil det betyde øget forbrug af fossile ressourcer med øget klimabelastning til følge. Genanvendt PVC giver en energibesparelse på 90% i forhold til nyproduktion, og for hvert kg PVC der genanvendes spares to kg CO₂. PVC anvendes primært i byggeriet, hvor den genanvendte blyholdige PVC kan give samme høje kvalitet og lange holdbarhed som ny PVC.

Er det ikke muligt at fjerne bly fra PVC-affaldet inden genanvendelse?

Den ti-årige overgangsperiode for genanvendelse af blyholdigt PVC, som Kommissionen foreslår, er netop sat fordi man forventer et teknologisk gennembrud til at fjerne bly inden genanvendelse. Det foregår bl.a. i regi af det EU-støttede REMADYL-projekt.⁵

Hvorfor ikke deponere det blyholdige PVC-affald midlertidigt indtil teknologien til fjernelse af bly er færdigudviklet?

I dag genanvendes 800.000 tons PVC i EU, hvoraf en stor del er blyholdigt. PVC-affaldet er en vigtig råvare for en lang række industrier. Genanvendelsesindustrien indenfor plast, der i øjeblikket er under pres grundet de lave råvarepriser og høje energiomkostninger, kan ikke forventes at overleve et årti uden affald at oparbejde.

? I Danmark har vi haft forbud mod at genanvende det blyholdige PVC-affald i 20 år. Vår det ikke bedre hvis hele EU fulgte i Danmarks fodspor, i stedet for at sænke beskyttelsesniveauet, som EU-Kommissionen lægger op til?

Da Danmark i sin tid forbød genanvendelse af det blyholdige PVC, havde man ikke det vidensgrundlag om problematikken, som man har i dag. Efter fem års grundige videnskabelige studier i EUs videnskabelige udvalg har man fundet, at forbrænding og deponi giver en højere blyeksponering til biosfæren end genanvendelse. Hvis forslaget bliver vedtaget, kommer der en såkaldt EU-forordning, som vil betyde at Danmarks særregel på området må ophøre. I fremtiden vil vi således selv skulle håndtere vores PVC-affald, i stedet for at eksportere hvad danske myndigheder anser som et miljøproblem. Således kan man i princippet argumentere for, at beskyttelsesniveauet sænkes for danske borgere. Men det er vel kun rimeligt, at vi tager hånd om eget affald?

? PVC er et problematisk materiale, som har været genstand for kritik i årtier. Hvorfor ikke forbyde PVC?

PVC bruges til en lang række samfundsnyttige produkter som rør til drikkevand og afløb, energibesparende vinduer, medicinsk udstyr, hospitalsgulve, kabler, vindmøllevinger og watertubes til beskyttelse af bygninger ved oversvømmelse. Gennem mere end to årtier har den europæiske PVC-industri, gennem VinylPlus®, investeret i bæredygtig udvikling af materialet. Det gælder produktion, tilsætningsstoffer og affaldshåndtering.

I en nylig rapport fra EU-Kommissionen, *The use of PVC in the context of a non-toxic environment*, konkluderes det, at der i princippet findes alternativer til stort set alle PVC-anvendelser. I rapporten understreges det dog, at mange af alternativerne ikke lever op til de krav om holdbarhed og sikkerhed man i dag stiller til plastprodukter. Dertil kommer, at alternativerne ofte er markant dyrere end PVC.⁶ Udover at kvaliteten forringes, gælder det for medicinsk udstyr at der vil være en merpris på 30%.⁷

I forbindelse med bly-diskussionen har EU-Kommissionen imidlertid igangsat en generel undersøgelse af PVC, som skal vurdere, om der er nogle risici forbundet med anvendelsen, som ikke lader sig kontrollere. Undersøgelsen forventes færdig medio 2023.

Fakta om bly i EU

Bly er et giftigt stof, og er derfor underlagt en række reguleringer i det europæiske fællesskab, som knytter sig til forskellige anvendelser. Bly har således fortsat en essentiel funktion i mange nyttige produkter, fx batterier til vindmøller, solceller og mobilmaster, vægbeklædning i røntgenrum, emballage til kræftmedicin og messingfittings til drikkevand.

Den største kilde til blyforurening er fra tage på fredede bygninger, hvor bly af æstetiske årsager fortsat er tilladt. Genanvendelse af bly er generelt tilladt inden for velspecificerede anvendelser.

Bly i genanvendt PVC anslås at udgøre mellem 0,003 og 0,03% af den samlede blyforurening i Europa.⁸

1 ECHA, Committee for Risk Assessment (RAC) & Committee for Socio-economic Analysis (SEAC) (2018). Opinion on an Annex XV dossier proposing restrictions on lead stabilisers in PVC, <https://echa.europa.eu/documents/10162/bf4394ef-7b75-99ec-13c1-134ba7ed713d>

2 Ibid.

3 Commission Regulation (EU) No .../.. of XXX amending Annex XVII to Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council as regards lead and its compounds in PVC, <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/082090/1/consult?lang=en>

4 European Parliament (2020): Motion for a resolution on the draft Commission regulation amending Annex XVII to Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council on the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH) as regards lead and its compounds, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2020-0089_EN.html

5 <https://www.remadyl.eu>

6 European Commission, Directorate-General for Environment (2022): The use of PVC (poly vinyl chloride) in the context of a non-toxic environment, <https://op.europa.eu/s/xaE7>, s. 17-18

7 Ibid, s. 296

8 Arche, 2022. Kan rekvireres ved henvendelse til pvc@pvc.dk